Ingliz tilini örganişda keng tarqalgan grammatik xatolar va ularni töğirilaş yöllari

Iroda Yormamatovna Beknazarova
irodabeknazarova77@gmail.com
Bobir Sobir-o‘g‘li Axtamov
Samarqand davlat çet tillar instituti

Annotatsiya: Ushbu maqolada o‘zbek tilli o‘quvchilar tomonidan ingliz tilini o‘rganish jarayonida yo‘l qo‘yiladigan tipik grammatik xatolar, ularning psixolingvistik va metodik sabablari hamda ularni bartaraf etishning samarali omillari tahlil qilingan. Tadqiqotda xatolarning kelib chiqish manbalari sifatida lingvistik interferensiya (ona tili ta’siri), qoidalarni haddan tashqari umumlashtirish (overgeneralization), avtomatlashuv darajasining pastligi hamda xatolarning qotib qolishi (fossilization) hodisalari ilmiy jihatdan asoslab beriladi. Shuningdek, artikllar, zamonlar tizimi, ega va kesim moslashuvi, SVO so‘z tartibi, predloglar hamda sanaladigan va sanalmaydigan otlar bilan bog‘liq eng keng tarqalgan xatolarning amaliy misollari va ularni tuzatish metodikasi yoritilgan. Maqola yakunida o‘quvchilarning grammatik savodxonligini oshirish va nutqiy ko‘nikmalarini rivojlantirishga qaratilgan amaliy tavsiyalar hamda izchilli yondashuvning ahamiyati ko‘rsatib o‘tilgan.

Kalit so‘zlar: ingliz tili, grammatik xatolar, interferensiya, intertil, xatolar tahlili, so‘z tartibi, artikllar, zamonlar moslashuvi, lingvistik transfer, metodika

Common grammatical errors in learning English and ways to correct them

Iroda Yormamatovna Beknazarova
irodabeknazarova77@gmail.com
Bobir Sobir-o‘g‘li Axtamov
Samarkand State Institute of Foreign Languages

Abstract: This article analyzes typical grammatical errors made by Uzbek-speaking learners when acquiring English, focusing on their psycholinguistic and pedagogical causes, as well as effective strategies for their remediation. The study scientifically substantiates key sources of errors, including linguistic interference (first language transfer), overgeneralization of grammatical rules, lack of proceduralization (insufficient practice), and fossilization. Practical examples of

(cc) BY

common errors related to articles, tense usage, subject-verb agreement, SVO word order, prepositions, and countable/uncountable nouns are thoroughly discussed alongside corrective techniques. Ultimately, the paper provides practical recommendations for enhancing grammatical accuracy and developing fluent communication skills through a consistent and systematic approach.

Keywords: English language, grammatical errors, interference, interlanguage, error analysis, word order, articles, tense agreement, linguistic transfer, methodology

Kiriş. Bugungi kunda ingliz tili xalqaro muloqot, ta'lim, ilm-fan va kasbiy rivojlanişning asosiy vositasiga aylangan. Millionlab odamlar uni örganadi, ammo köpçilik yillar davomida öqiganiga qaramay, bir xil xatolarni takrorlaşda davom etadi. Bunga sabab köpinça qobiliyat yetişmasligi emas, balki xatolarning tabiatini tuşunmaslik va ularni tizimli ravişda tuzatmaslikdir. Ayniqsa, özbek tilida sözlaşuvçilar uçun ingliz grammatikasi öziga xos qiyinçiliklar tug'diradi, çunki ikki til tuzilişi jihatidan bir-biridan sezilarli farq qiladi. Uşbu maqolada eng keng tarqalgan grammatik xatolar, ularning kelib çiqiş sabablari va ularni bartaraf etiş yöllari körib çiqiladi.

Adabiyotlar tahlil. Til örganuvçilarning yöl qöyadigan xatolari şunçaki beparvolik natijasi emas, balki tilni özlaştiriş (Language Acquisition) jarayonidagi qonuniyatlar bilan boğliq tizimli hodisadir. Uşbu jarayon metodologiya va metodika adabiyotlarida intertil (interlanguage) va xatolar tahlili (error analysis) nazariyalari doirasida çuqur örganilgan [1-5]. Quyida xatolarning asosiy manbalari, ularning lingvistik va psixolingvistik sabablari hamda ilmiy manbalarga havolalar kengaytirilgan holda keltiriladi: (1) Til örganuvçi yangi tilni örganiş jarayonida öz ona tilisining fonetik, grammatik va leksik tuzilmalariga tayanadi. Ona tili va maqsadli til (L2) örtasidagi tafovutlar turliça bölganda salbiy transfer (interferensiya) yuzaga keladi [2]. (2) Özbek va rus kabi artiklsiz tillar vakillari ingliz tilidagi *a, an, the* artikllarini işlatişda qiyinçilikka uçraydilar yoki ularni butunlay tuşirib qoldiradilar (*«I bought book»* örniga *«I bought a book»*). (3) Özbek tilida kesim gap oxirida kelişi (Ega - Töldiruvçi - Kesim) ingliz tilidagi (Ega - Kesim - Töldiruvçi) strukturasiga ongsiz ravişda köçirilişi mumkin [2]. (4) Ona tilida mavjud bölmagan tovuşlarni yaqin tovuşlar bilan almaştiriş yoki sözlarni töğridan-töğri (kalka qilib) tarjima qiliş (*«make a mistake»* örniga *«do a mistake»*). (5) Bu hodisa öquvçi örgangan grammatik qoidasini uşbu qoidaga böysunmaydigan (istisno) holatlarga ham tatbiq etişi natijasida sodir böladi. Bu intertil şakllanişining ijobiy belgisi bölib, öquvçining til tizimini mantiqan qayta işlayotganini körsatadi [3]. (6) Ingliz tilida ötgan zamon -ed qöşimçasi bilan yasalişini örgangan öquvçi uni notöğri fe'llarga ham qöllaydi (*go rightarrow goed*, *buy rightarrow buyed*, *break rightarrow breaked*). (7)

(cc) BY

Otlarga -s qöşimçasini qöşiş qoidasidan kelib çiqib *childs*, *mans*, *foots* kabi xato şakllar hosil qilinadi [1,6].

Grammatik qoidalarni nazariy jihatdan biliş (*declarative knowledge*) ularni jonli nutqda va real muloqotda tezkor hamda töğri qöllay oliş (*procedural knowledge*) kafolatini bermaydi [4]. Öquvçi qoidani eslaşga va gap tuzişga diqqat qaratganda, xotira yuklamasi (cognitive load) ortadi va ilgari örganilgan oddiy qoidalarda ham xatolarga yöl qöyadi (masalan, 3-şaxs birlikda -s qöşimçasini tuşirib qoldiriş: *«He go to school»*).Faqat grammatik testlar va yozma maşqlarni bajariş nutqiy könikmalarni şakllantirişda yetarli emas; amaliyot yetişmasa, bilim faol nutqqa köçmaydi [4, 7-8].

Agar öquvçi yöl qöyayotgan xato öz vaqtida tuzatilmasa yoki muloqot jarayonida tuşunişga xalaqit bermasa, u öquvçi xotirasida muhrlanib qoladi va xatoning qotib qolişi (fossilization) hodisasi yuzaga keladi [5, 9-10]. Öquvçi grammatik jihatdan notöğri gapirsa-da, suhbatdoşi uni tuşunsa, u öz nutqini töğrilaşga ehtiyoj sezmaydi. Öqituvçi yoki baholovçi tomonidan töğrilanmagan xatolar yillar davomida mustahkamlanib, keyinçalik ularni qayta tayyorlaş (*re-learning*) juda köp vaqt va kuç talab qiladi [5, 11-12].

Asosiy qism. Özbek tilli öquvçilar tomonidan ingliz tilini örganiş jarayonida yöl qöyiladigan eng keng tarqalgan grammatik xatolar lingvistik tipologiya, kontrastiv tahlil va intertil (interlanguage) nazariyalari asosida çuqur ilmiy asosga ega. Quyida uşbu xatolarning leksik-grammatik hamda psixolingvistik sabablari ilmiy adabiyotlar doirasida kengaytirib yoritilgan:

Artiklarni notöğri işlatiş yoki tuşirib qoldiriş Özbek tili artiklsiz tillar turkumiga kiradi. Şu sababli öquvçilar nomukammal aniqlik va mavhumlik kategoriyalarini L2 (ikkinçi til) tizimiga köçirişda jiddiy qiyinçiliklarga duç kelişadi. Ingliz tilidagi nomalumlik artikli (*a/an*) ilk bor tilga olingan yoki sanoqli otlar bilan qöllanişi, aniqlik artikli (*the*) esa suhbatdoşlarga ma'lum bölgan yoki dunyoda yagona hisoblangan ob'yektlarni ifodalaşi lingvistik transfer natijasida köp hollarda tuşirib qoldiriladi (*«I bought car yesterday»* örniga *«I bought a car yesterday»*; *«She is best student»* örniga *«She is the best student in the class»*) [13], [14].

Fe'l zamonlarini aralaştiriş Ayniqsa Past Simple (ötgan noaniq zamon) va Present Perfect (hozirgi tugallangan zamon) örtasidagi tafovut özbek tili grammatikotidagi zamon şakllari bilan töğridan-töğri mos kelmasligi sababli çalkaşliklar kelib çiqadi. Öquvçilar aniq ötgan vaqt körsatkiçlari (*yesterday, last year, in 2020*) mavjud bölgan gaplarda ham Present Perfect şaklini qöllaşga moyildirlar (*«I have seen him yesterday»* örniga *«I saw him yesterday»*). Ilmiy tadqiqotlar şuni körsatadiki, Present Perfect hodisaning hozirgi vaqt bilan boğliqligini yoki tajribani anglatganligi sababli, uning qöllaniş semantikasi puxta avtomatlaşuvni talab etadi [15].

Ega va kesim moslaşuvi (Subject-Verb Agreement) Hozirgi oddiy zamon

(cc) BY

(Present Simple)da uçinçi şaxs birlikda fe'llarga *-s/-es* qöşimçasining qöşilişi hamda inkor şakllarda *doesn't* yordamçi fe'lining işlatilişi öquvçining jadal nutq jarayonidagi diqqat (cognitive load) yetişmasligi sababli tuşib qoladi (*«He work in a bank»* örniga *«He works in a bank»*; *«She don't like coffee»* örniga *«She doesn't like coffee»*). Bu hodisa öquvçilar grammatik qoidani nazariy bilsalar-da, uni nutqda qöllaş könikmasi yetarliça protseduralizatsiya qilinmaganidan dalolet beradi [16].

Söz tartibi va savol gaplar şakli Özbek tilidagi gap qurilişi SOV (Ega + Töldiruvçi + Kesim) tipologiyasiga tegişli bölsa, ingliz tili qat'iy SVO (Ega + Kesim + Töldiruvçi) tartibiga ega (*«I every day football play»* örniga *«I play football every day»*). Bundan taşqari, söroq gaplarda yordamçi fe'llarning (*do, does, did, is, are*) egadan oldinga ötişi (inversiya) özbek tili söroq yuklamalari (-mi, -chi) mexanizmidan farq qilgani uçun *«Where you live?»* kabi strukturaviy xatolar şakllanadi [13], [15].

Predloglarni notöğri tanlaş va idiomatik birikmalar Predloglar tillar örtasida bir xil semantik va sintaktik funksiyani bajarmaydi. Özbek tilidagi kelişik qöşimçalari ingliz tilida turli predloglar bilan almaştiriladi. Sözma-söz tarjima qiliş natijasida *«I am agree with you»* (*agree* fe'l bölsada, sifat deb qabul qilinişi), *«married with»* (*to* örniga), *«good in»* (*at* örniga) hamda *«arrived to»* (*at/in* örniga) kabi barqaror birikmalarni notöğri qöllaş kuzatiladi [14].

Sanaladigan va sanalmaydigan otlar Ingliz tilida *information, advice, knowledge, furniture, news, homework* kabi otlar abstrakt va töplanuvçi ma'noga ega bölib, sanalmaydigan otlar sirasiga kiradi. Özbek tilida bu tuşunçalar köplikda yoki miqdor körsatkiçlari bilan erkin qöllana olgani sababli öquvçilar ularga köplik qöşimçasi *-s* ni qöşişadi yoki *a/an* artikli bilan işlatişadi (*«many advices»* örniga *«a lot of advice»*; *«an information»* örniga *«some information»* yoki *«a piece of information»*) [14], [16].

Qöşaloq inkor (Double Negative) Özbek tilida bir gapda bir neça inkor elementining kelişi standart grammatik me'yor hisoblanadi (masalan, *«Men heç narsa bilmayman»*). Biroq standart ingliz tilida bitta gapda faqat bitta inkor birikmasi mavjud bölişi kerak. Şuning uçun öquvçilarning *«I don't know nothing»* şaklidagi jumlalari notöğri bölib, töğri şakli *«I don't know anything»* yoki *«I know nothing»* körinişida böladi [13].

Şart gaplar (Conditionals) Ehtimoliy va kelajakka yönaltirilgan şart ergaş gaplarda (*First Conditional*) şart qismida (*if-clause*) kelasi zamon şakli *will* qöllanilmaydi, balki hozirgi zamon şakli işlatiladi. Özbek tili tafakkurida ikkala qism ham kelasi zamonda idrok etilgani sababli *«If I will see him, I will tell him»* kabi interferentsial xatolar kelib çiqadi; töğri struktura: *«If I see him, I will tell him»* [15].

Notöğri fe'llar va irregulyar köplik şakllari (Haddan taşqari umumlaştiriş) Intertilning rivojlaniş bosqiçida öquvçilar asosiy grammatik qoidalarni barça

(cc) BY

holatlarga tatbiq etişga (*overgeneralization*) harakat qiladilar. Natijada irregulyar otlar köpligi uçun *-s* qöşimçasi (*childs* örniga *children*, *mans* örniga *men*, *peoples* örniga *people*) hamda notöğri fe'llarning ötgan zamon şakli uçun *-ed* qöşimçasi (*goed* örniga *went*, *teached* örniga *taught*, *buyed* örniga *bought*) notöğri qöllaniladi [16], [17].

Soxta döst sözlar va fe'l juftliklari Ma'nosi va semantik maydoni yaqin bölgan fe'llar hamda iboralar öquvçilar tomonidan tez-tez çalkaştiriladi. Masalan, *make* (yaratiş, noldan yasaş) va *do* (amaliyot, bajariş) fe'llarining qöllanişi (*make a decision, make a mistake* vs *do homework, do the dishes*). Şuningdek, *say* (töğridan-töğri nutq) va *tell* (töldiruvçini talab qiluvçi axborot beriş) fe'llarida *«He said me»* örniga *«He told me»* yoki *«He said to me»* şakllari işlatilişi lozim [14], [17].

Tahlillar. Til örganiş jarayonida yöl qöyiladigan xatolar muvaffaqiyatsizlik belgisi emas, balki tilni özlaştirişning tabiiy va zarur bosqiçidir. Xatolarni bartaraf etiş va til könikmalarini yanada takomillaştiriş uçun quyidagi amaliy usullar va ularning aniq misollariga e'tibor qaratiş lozim: Til örganuvçilarning aksariyati öz xatolarini şunçaki eşitib unutib yuborişadi, bu esa ularning qayta-qayta takrorlanişiga olib keladi. Eng samarali usullardan biri - «Xatolar daftari» (Error Log) yuritişdir. Har safar yozma iş yozganda yoki sözlaşganda qilingan xatoni töğri varianti va izohi bilan birga ikki ustun şaklida yozib boriş kerak. *Notöğri yozilgan holat: «She didn't went to the party.». Daftarga yoziş va tuzatiş: «She didn't go to the party. (Esda tuting: didn't yordamçi fe'lidan keyin fe'l ötgan zamonda emas, boş şaklida keladi).»* Natija: Haftada bir marta şu daftarni qayta közdan keçiriş öquvçining şaxsiy «oğriqli nuqta»larini yöq qiladi.

Grammatika qoidalarini yodlab çiqiş yetarli emas, çunki jonli muloqot paytida qoidani öylab ötirişga vaqt bölmaydi. Kitoblar, maqolalar, podkastlar va ingliz tilidagi filmlarni muntazam iste'mol qiliş miyada til sezgisi (linguistic intuition) hosil qiladi. Töğri jumlalarni minglab marta köz bilan körib, quloq bilan eşitgandan söng, notöğri tuzilgan gap öz-özidan ğalati tuyula boşlaydi. Masalan: Öquvçi *«I am agree with you»* deb yozişga odatlangan bölişi mumkin. Lekin ingliz tilidagi kitoblarda yoki maqolalarda doim *«I agree with you»* şaklini köravergani uçun, bir kun kelib ongsiz ravişda öşa *am* ortiqça ekanini sezadi va tabiiy ravişda töğri gapira boşlaydi.

Sözlarni alohida, luğat yodlagandek yodlaş köpinça predloglar va moslaşuvda xatolarga olib keladi. Har bir söz qaysi sözlar yoki predloglar bilan kelişini bir butunlikda - kolokatsiya sifatida yod oliş kerak. Masalan: *Notöğri yoziş/gapiriş: good in physics*, *depend from weather*. *Töğri birikma sifatida örganiş: good at physics* (fizikadan yaxşi), *depend on weather* (ob-havoga boğliq). Agar sözni predlogi bilan birga yodlasangiz, tarjima qilayotganda xato qiliş ehtimoli keskin kamayadi.

Yoziş jarayoni miyaga fikrni tartibga soliş, grammatik şakllarni ehtiyotkorlik bilan tanlaş imkonini beradi. Yozib bölgaç, matnni ovoz çiqarib öqiş juda kuçli natija

(cc) BY

beradi, çunki köpinça quloq köz payqamagan stilistik yoki grammatik xatoni darhol uşlaydi. Masalan: Kundalik yuritişda yoki qisqa inşo yozganda: *«Yesterday I go to the store and buy some apples.»* deb yozib qöyib, buni ovoz çiqarib öq yesangiz, *«Yesterday I go»* qismidagi zamon mos kelmayotganini öz quloğingiz eşitadi va uni darhol *«Yesterday I went...»* deb töğrilaysiz.

Öz xatosini özi köriş har doim ham oson emas. Şuning uçun öqituvçi, tajribali til sherigi yoki zamonaviy sun'iy intellekt vositalaridan foydalaniş muhim. Biroq, dastur yoki ustoz körsatgan xatoni şunçaki köçirib qöyiş yetarli emas - uning nima uçun unday qilinganini tuşuniş kerak. Masalan: Sun'iy intellekt yoki öqituvçi sizning *«She give me an advice»* degan gapingizni *«She gave me some advice»* deb töğrilasa, nega *advice* sözi oldidan *an* işlatilmagani va u sanalmaydigan ot ekanini anglab olişingiz kelajakda şu xatoni takrorlamasligingizni ta'minlaydi.

Özbek va ingliz tillari turli tillar oilasiga mansub bölib, ularning mantiqiy tuzilişi bir-biridan keskin farq qiladi. Qaysi jihatlar özbek tilida boşqaçayu, ingliz tilida boşqaça ekanini oldindan biliş sizni «xavfli hududlarda» huşyor bölişga örgatadi. Masalan: Özbek tilida söroq berganda fe'l özgarmaydi, şunçaki ohang özgaradi yoki *-mi* qöşiladi (*«Sen kelasanmi?»*). Ingliz tilida esa yordamçi fe'l oldinga çiqişi şart (*«Do you come?»*). Şu farqni oldindan bilgan öquvçi *«You come?»* deyişdan özini tiyadi.

Köpçilik öquvçilar *«Agar xato gapirib qöysam, ustimdan kulişadi»* yoki *«Grammatikani mukammal örganib olmagunimça gapirmayman»* degan qörquv tufayli sukut saqlaşadi. Aslida esa til muloqot qiliş uçun yaratilgan. Gapirmaslik xato qilişdan köra kattaroq zarardir, çunki amaliyotsiz til rivojlanmaydi. Masalan: Çet ellik suhbatdoş bilan muloqot qilayotganda fe'l zamonini adaştirib yuborsangiz ham, ular sizning fikringizni tuşunadi. Muhimi - töxtab qolmasdan gapirişni davom ettiriş, suhbatdan söng esa öşa joyni töğrilab qöyişdir. Xato - bu sizning ösayotganingiz, harakat qilayotganingiz belgisi.

Xulosa. Ingliz tilini örganiş jarayonida grammatik xatolarning takrorlanişi tasodifiy hodisa emas, balki tilni egallaşning muayyan bosqiçlariga xos bölgan ob'yektiv va qonuniyatli jarayondir. Yuqorida tahlil qilinganidek, xatolarning asosiy qismi ma'lum bir toifalarga - artikllarni tuşirib qoldiriş yoki notöğri qöllaş, zamonlar va ega-kesim moslaşuvidagi çalkaşliklar, SVO söz tartibidan çekiniş, predloglar hamda sanaladigan va sanalmaydigan otlarning semantik va sintaktik xususiyatlarini inobatga olmaslikka borib taqaladi. Uşbu muammolarning tub ildizi köp hollarda ona tili (özbek tili) va maqsadli til (ingliz tili) örtasidagi tipologik hamda struktural tafovutlar, ya'ni lingvistik interferensiya (salbiy transfer) natijasida yuzaga keladi. Özbek tilli öquvçi öz ona tilisining grammatik mantiqini ingliz tili tuzilişiga ongsiz ravişda köçirişga urinadi. Şu sababli, xatolarni şunçaki yodlab tuzatiş emas, balki ularning kelib çiqiş psixolingvistik sabablarini va tizimli ildizlarini anglab yetiş ularni

(cc) BY

bartaraf etişning eng tez va samarali yölidir.

Grammatik savodxonlikni hamda nutqiy könikmalarni sifat jihatidan yangi bosqiçga olib çiqiş uçun kompleks va tizimli yondaşuv talab etiladi: (a) Şaxsiy *«Xatolar daftari»* (Error Log) yuritiş va ona tili bilan differensial farqlarni oldindan köra biliş orqali takrorlanuvçi 5-10 ta asosiy grammatik nuqsonlar ustida maqsadli işlaş. (b) Aktiv va passiv özlaştiriş uyğunligi: Matnlarni köp öqiş va tinglaş (*input*) orqali miyada tabiiy «til sezgisi»ni şakllantiriş, sözlarni alohida emas, balki tayyor kolokatsiyalar (birikmalar) va iborali konstruksiyalar holida yod oliş. (c) Amaliyot va qayta aloqa (Feedback): Yozma maşqlarni muntazam bajariş, ovoz çiqarib öqiş hamda öqituvçi, til sherigi yoki zamonaviy texnologik va sun'iy intellekt vositalari yordamida öz vaqtida xatolarni tahlil qilib boriş. (d) Psixologik tösiqlarni yengiş: Xato qilişdan qörqmaslik, mukammallik tuzoğiga tuşmasdan muloqotni birinçi öringa qöyiş. Çunki xato - bu öquvçining intertili şakllanayotgani va til tizimi qayta işlanayotganining amaliy belgisidir.

Xulosa qilib aytganda, til örganişda möjizaviy va bir kunlik yeçimlar mavjud emas. Yuqori grammatik aniqlikka va erkin nutqqa erişişning boş omili - bu izçillik va davomiylikdir. Har kuni oz-ozdan, lekin tizimli va amaliy tarzda şuğullaniş qoidalarning passiv bilimidan faol va avtomatlaşgan nutqiy könikmalarga ötişini ta'minlaydi va uzoq muddatli, barqaror natijani kafolatlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Corder, S. P. (1967). The significance of learner's errors. International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, 5(1-4), 161-170.

2. Lado, R. (1957). Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers. University of Michigan Press.

3. Richards, J. C. (Ed.). (2014). Error analysis: Perspectives on second language acquisition. Routledge.

4. Ellis, R. (2008). The study of second language acquisition (2nd ed.). Oxford University Press.

5. Selinker, L. (1972). Interlanguage. International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, 10(1-4), 209-231.

6. Beknazarova Iroda Yormamatovna. (2025). A General Approach to the Analysis of the Cognitive and Functional Features of Indirect Naming in Texts. Spanich Journal of Innovation and Integrity, 42, 473–478. Retrieved from https://www.sjii.es/index.php/journal/article/view/614

7. Beknazarova, I. Y., & Nosirova, R. A. (2022). Adaptation of students in a higher educational institution: analysis of problems, search for resources. ОАКда эътироф этилган "Сервис" илмий-амалий журнали,

8. Beknazarova, I. Y., & Jörayeva, D. U. (2025). Bilvosita nomlashning

umumnazariy muammolari (ingliz tili misolida). Axborotnoma, 6(148/2), 5-13. https://axborotnoma.uz/en/research/3247/

9. Yormamatovna, B. I., & Usmonalievna, J. D. (2023). The role of competency elements in teaching English sounds and their pronunciation. Int. J. Lit. Lang., 3(02), 4-6. https://doi.org/10.37547/ijll/Volume03Issue02-02

10. Beknazarova, I. Y., & Qilicheva, M. M. Q. (2026). How are social media changing the lives of young people? Science and Education, 7(5), 223-225. https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/8862

11. Iroda Yormamatovna Beknazarova, & Zarina Fozil-qizi Sayfullayeva. (2026). Tilning kelib chiqishi masalalari va tilshunoslik fanining shakllanishiga doir nazariy qarashlar. Science and Education, 7(6), 302–309. Retrieved from https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/8991

12. Madla Muhammedali, Beknazarova Iroda Yormamatovna, & Jurayeva Diyora Usmonaliyevna. (2026). Stimulating motivational engagement in vocabulary learning: evidence from the Top and Tail game in an EFL classroom. Science and Education, 7(6), 184–188. Retrieved from https://openscience.uz/index.php/sciedu/article/view/8971

13. Corder, S. P. (1967). The significance of learner's errors. International Review of Applied Linguistics in Language Teaching, 5(1-4), 161-170.

14. Lado, R. (1957). Linguistics across cultures: Applied linguistics for language teachers. University of Michigan Press.

15. Richards, J. C. (Ed.). (2014). Error analysis: Perspectives on second language acquisition. Routledge.

16. Ellis, R. (2008). The study of second language acquisition (2nd ed.). Oxford University Press.

17. Swan, M., & Smith, B. (2001). Learner English: A teacher's guide to interference and other problems (2nd ed.). Cambridge University Press.